

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 516/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť maloletých A. S. a H. S., zastúpených zákonnou zástupkyňou K. S., všetky bytom B., právne zastúpených advokátkou Mgr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na ochranu proti neoprávnenému zasahovaniu do súkromného a rodinného života a ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na ochranu pred zneužívaním a zanedbávaním podľa čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 46 T 149/2006 z 26. augusta 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 To 44/2011 z 12. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mal. A. S. a mal. H. S. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. októbra 2011 doručená sťažnosť maloletých A. S. a H. S. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu proti neoprávnenému zasahovaniu do súkromného a rodinného života a ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a na ochranu pred zneužívaním a zanedbávaním podľa čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) sp. zn. 46 T 149/2006 z 26. augusta 2010 zo 7. októbra 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).sp. zn. 4 To 44/2011 z 12. mája 2011

Sťažovateľky v sťažnosti uvádzajú, že «Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 46 T/149/2006 zo dňa 26.8.2010 bol obžalovaný Ing. A. S. (otec sťažovateľov) oslobodený spod obžaloby vo veci sexuálneho zneužívania maloletých sťažovateľiek podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku.

V predmetnom konaní prvostupňový súd obžalovaného už raz oslobodil, pričom tento rozsudok bol Krajským súdom v Bratislave zrušený (5 To 29/09) a vec bola vrátená na opätovné konanie. Krajský súd vytkol prvostupňovému súdu viaceré nedostatky v dokazovaní a odôvodnení rozhodnutia. Okresný súd následne vykonal jediný dôkaz-znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia, ktorý sa mal vyjadriť k vyšetreniu detí vykonanom psychologičkou akreditovaného subjektu sociálnoprávnej ochrany, detí (Mgr. B.), ktorý v pôvodnom konaní súd vyhodnotil podľa vlastného názoru. Súdna znalkyňa PhDr. F. bez vypočutia detí podala písomný znalecký posudok, kde sa vyjadrila k tomu, že z vyšetrenia nie je možné vyvodiť spoľahlivý záver o tom, že došlo k sexuálnemu zneužívaniu. Psychologičke Mgr. B. vytýkala nedostatočnú odbornú pripravenosť a spôsob

vyšetrenia kladením sugestívnych otázok. K možnosti zistiť a vyšetriť maloleté deti opätovne, sa vyjadrila tak, že nie je možné, pretože došlo k prirodzenému úbytku pamäťového materiálu detí z dôvodu niekoľkoročnej medzery od týchto skutkov a retraumatizácii detí. Vyšetrenie realizované znalkyňou rovnako odborne kompetentnou (klinická psychológia) - Mgr. T., vyhlásila tiež za neprípustné, z dôvodu, že vyšetrila deti naraz a mohlo dôjsť k imitácii detí. Znalkyňa kritizovala aj postup orgánov činných v trestnom konaní, kedy výsluch detí na ktorom sa znalkyňa zúčastnila, bol vykonaný až neskôr, teda prvá znalkyňa sa v posudku vyjadrovala k vierohodnosti výpovedí bez absolvovaného výsluchu. Znalkyňa konštatovala, že i keď výsluch staršieho dieťaťa bol vykonaný korektne a psychologicky vhodným spôsobom, i tak nie je výpoveď dieťaťa relevantná, keďže dieťa sa podľa tvrdení matky podrobilo cieľenej psychoterapii.

V odvolacom konaní založila matka, ako zákonná zástupkyňa detí a na pojednávanie predvolaná ako poškodená, viaceré dôkazy vzťahujúce sa na posudok PhDr. F.... Predovšetkým poukazujem na to, že pri výsluchu hlavnom pojednávaní sa odklonila od záveru v posudku, kde konštatovala, že nie je možné urobiť spoľahlivý záver o tom, či sa skutok stal, pretože vyšetrenie nebolo vykonané korektne... „podľa jej odborného názoru k sexuálnemu zneužívaniu obžalovaným nedošlo“.

Tento odklon znalkyne považujeme za popretie princípov, na ktorých postavila svoj posudok a to že k záveru ohľadom spáchania alebo nespáchania takýchto skutkov je možné len na základe kvalitne vedeného vyšetrenia detí. Takéto vyšetrenie však sama nevykonala, a jej posudok hodnotil len spôsob vyšetrenia a nie či sa skutok stal alebo nestal...

Rovnako uvádzame, že znalkyňa podľa svojej špecializácie vykonáva vyšetrenia detí a diagnostiku výlučne na podklade vyšetrenia a nemá žiadne oprávnenie na hodnotenie dôkazov a vedeckú a metodickú činnosť, ktorou je analýza vyšetrenia iného znalca či psychológa...

Z § 147 TP vyplýva, že takáto činnosť prináleží výlučne znaleckému ústavu, ktorý jediný mohol preskúmať znalecký posudok Mgr. T., ako aj vyšetrenie Mgr. B...

Súdy oboch stupňov sa nijako nevysporiadali s dôkazmi svedčiacimi v neprospech obžalovaného... Pritom o sexuálnom zneužívaní svedčilo viacero dôkazov, ktoré tvrdenie detí potvrdzovalo, kresby a modelovanie so symptomatickou tematikou, výpovede ďalších psychológov, (PhDr. Š., PhDr. F., obe klinické psychologičky) kedy klinická psychologička

PhDr. F. odoslala dieťa na vyšetrenie Mgr. B., teda potvrdila aj týmto jej kompetenciu lekárskej správy o opakovaných urogenitálnych infekciách, zmene správania po zamedzení kontaktu otca s deťmi výpoveď matky, ktorej sa deti zverili...

Maloleté deti aj ich zákonná zástupkyňa sú nepochybne týmto rozhodnutím zásadne ovplyvnené z hľadiska ich súkromného a rodinného života, keďže obžalovaným nebol cudzí človek, ale ich vlastný otec a je teda predpoklad, že na základe oslobodenia, bude mať na ich život ďalší vplyv realizáciou jeho rodičovských práv. V dôsledku oslobodenia spod obžaloby nie je možné uplatňovať žiadne ďalšie opatrenia na ochranu detí pred sexuálnym zneužívaním, prípadným liečením obžalovaného, ani inou nápravou tohto stavu.

Oba sudy majú z titulu čl. 19 Dohovoru o právach detí, ako aj na základe čl. 8 Dohovoru... pozitívny záväzok voči maloletým deťom, chrániť ich pred sexuálnym zneužívaním a zamedziť zásahom do ich súkromného a rodinného života. Rozhodnutia oboch súdov tento záväzok nerešpektovali a tým, že sa uspokojili s odporúčaním znalkyne nerealizovať ďalšie vyšetrenie, definitívne ukončili možnosť objasnenia skutkov a teda aj ochrany detí pred sexuálnym zneužívaním. K tomuto záveru pritom dospela znalkyňa na základe údajov, ktoré ani neboli spoľahlivo zistené a sudy v tomto smere nevykonali žiadne ďalšie dokazovanie. Pokiaľ išlo o odôvodnenie znalkyne, že došlo k prirodzenému úbytku pamäťového materiálu uplynutím času, je to v dôsledku toho, že pri prejednávaní obžaloby sudy nepostupovali bez zbytočných prietáhov a v prípade, že odborné vyjadrenie Mgr. B. prvostupňový súd nepovažoval za vhodný dôkaz, mal okamžite ustanoviť na vyšetrenie detí znalca a nie urobiť tak až s odstupom viac ako 3 rokov...

Vykonané dôkazy prvostupňový ani odvolací súd však riadne nevyhodnotil a na základe spochybnenia vyšetrenia realizovaného Mgr. B. bol ustanovený znalec, ktorý preskúmal nahrávky a v znaleckom posudku sa vyjadril tak, že nie je možné na ich základe vykonať spoľahlivý záver, že k sexuálnemu zneužívaniu došlo. Na základe tvrdenia matky o tom, že deti absolvovali psychoterapiu, znalkyňa konštatovala, že nie je možné ani získať autentický popis toho, čo sa vlastne stalo a teda ich ďalšie vyšetrenie je zbytočné, navyše od skutkov uplynul dlhší čas, teda došlo k prirodzenému úbytku ich pamäťového materiálu. Na základe uvedeného posudku bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený, čo potvrdil uznesením aj odvolací súd.

Pozitívny záväzok štátu zabezpečiť efektívne rešpektovanie súkromia a rodinného života v zmysle č. 19 ods. 2 Ústavy SR a čl. 8 Dohovoru... môže implikovať požiadavku účinnej trestnoprávnej ochrany, najmä v prípade aktov dotýkajúcich sa telesnej a duševnej integrity jedinca. Pozitívny záväzok štátu v tomto smere môže zahŕňať aj požiadavku efektivity trestného vyšetrovania (napr. Rozsudok EŠLP zo 4.12. 2003 vo veci M.C. v. Bulharsko (No 39272/98))

Z obsahu spisu je zrejmé, že zákonná zástupkyňa sťažovateľiek sa domáhala ochrany detí pred sexuálnym zneužívaním a teda aj ochrany pred neoprávneným zasahovaním do ich súkromného a rodinného života, trestným oznámením na ich otca, na podklade vyšetrenia realizovaného psychologickou inštitúciou, ktorej akreditáciu poskytuje štát. Následné trestné konanie, ktoré vyplynulo z trestného oznámenia, nebolo realizované efektívne, teda rýchlo, dôkladne, nezávisle a nestranne tak, aby sa sexuálne zneužívanie vyšetrilo a bolo možné tak ochrániť deti pred ďalšou traumatizáciou. Spôsobom vyhodnotenia dôkazov a vykonávaním dokazovania si štát nesplnil svoj záväzok konať dôsledne a vykonať všetky potrebné opatrenia na vyšetrovanie skutkov a ich nápravu v zmysle Dohovoru o ochrane práv detí. V trestnom konaní súdy neodstránili rozpory v dokazovaní, viacerými dôkazmi svedčiacimi v neprospech obžalovaného sa nezaoberali a dôkazy nevykonávali v súlade s Trestným poriadkom, tieto vyhodnotili jednostranne v prospech obžalovaného a od ďalšieho dokazovania upustili na len základe úvahy znalkyne, ktorá ani deti nevyšetrila. Týmto rozhodnutím súdov sa znemožnilo objasnenie skutkov a ochrana detí pred sexuálnym zneužívaním, ako aj ďalšiemu zasahovaniu do ich súkromného a rodinného života, keď sa na ich vyjadrenia realizované v trestnom konaní vôbec neprihliadalo.»

Sťažovateľky sa nestotožňujú so závermi napadnutých rozsudkov, považujú ich za nedostatočne odôvodnené a svojvoľné a v petite sťažnosti žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru rozsudkom okresného súdu a uznesením krajského súdu s tým, aby napadnuté rozhodnutia boli zrušené a vec bola vrátená na nové konanie a rozhodnutie. Sťažovateľky zároveň žiadajú priznať primerané zadosťučinenie každej v sume 5 000 €. Napokon sa domáhajú náhrady trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, II. ÚS 27/07).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie...

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátne orgány nemôžu do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 19 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, robia všetky potrebné zákonodarné, správne, sociálne a výchovné opatrenia na ochranu detí pred akýmkoľvek telesným alebo duševným násilím, urážaním alebo zneužívaním, včítane sexuálneho zneužívania, zanedbávaním alebo nedbanlivým zaobchádzaním, trýznením alebo vykorisťovaním počas doby, keď sú v starostlivosti jedného alebo oboch rodičov, zákonných zástupcov alebo akýchkoľvek iných osôb starajúcich sa o dieťa.

Podľa § 19 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa tieto ochranné opatrenia zahŕňajú podľa potreby účinné postupy na vytvorenie sociálnych programov zameraných na poskytnutie nevyhnutnej podpory dieťaťu a tým, ktorým sa zverilo, ako aj iné formy prevencie. Na účely zistenia, oznámenia, postúpenia, vyšetrovania, liečenia a následné sledovanie uvedených prípadov zlého zaobchádzania s deťmi zahŕňajú takisto podľa potreby postupy pre zásahy súdnych orgánov.

1. Predmetom časti sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu z 12. mája 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 44/2011 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 46 T 149/2006 z 26. augusta 2010, ktorým bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby pre trestný čin sexuálneho zneužívania. Sťažovateľky vystupovali v trestnom konaní ako poškodené osoby a boli zastúpené zákonnou zástupkyňou a opatrovníkom.

V prvom rade ústavný súd poznamenáva, že podľa svojej ustálenej judikatúry nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody

(mutatis mutandis I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal. Právomoc ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Z týchto hľadísk potom ústavný súd posudzoval uznesenie krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu.

Krajský súd v odôvodnení uznesenia v podstatnom uviedol, že: *„Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26. 08. 2010 sp. zn 46 T 149/2006 bol obžalovaný Ing. A. S. podľa § 285 písm. a/ Tr. por. oslobodený spod obžaloby okresného prokurátora sp. zn. 1 Pv 475/2006 zo dňa 14. 11. 2006 pre skutok obžalobou kvalifikovaný ako zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák.*

Súd prvého stupňa oslobodzujúci rozsudok odôvodnil tým, že výsledkami vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že sa žalovaný skutok stal. Poukázal na závery znalkyne MUDr. B. C., ktorá obžalovaného charakterizovala ako heterosexuálne orientovanú osobu so záujmom na zrelý ženský objekt...

Ďalej poukázal na znalecký posudok znalkyne PhDr. E. F. z odvetvia psychológie dospelých a klinickej psychológie detí, ktorá uviedla, že vykonané vyšetrenia v prípravnom konaní Mgr. H. B. vykazujú nedostatky v príprave a samotnom vedení vyšetrenia, hlavne v kladení otázok maloletým A. S. a H. S. Za nekorektné vyšetrenie maloletých detí označila znalkyňa aj vyšetrenie, ktoré vo veci vykonala Ing. T. Preto okresný súd z uvedených dôvodov obžalovaného oslobodil, lebo jednoznačne nebolo preukázané, že sa žalovaný skutok stal.“ [v danom prípade okresný súd postupoval pri rozhodovaní podľa ustanovenia § 285 písm. a) Trestného poriadku, pozn.].

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie okresný prokurátor a opatrovník poškodených maloletých detí - úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Krajský súd ďalej konštatoval, že okresný súd «všetky vo veci vykonané dôkazy vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti tak, ako to predpokladá ustanovenie § 2 ods. 12 Tr. por. a svoje rozhodnutie okresný súd odôvodnil i v rozsahu vyžadovanom v ustanovení § 168 Tr. por.

O správnosti záverov, ktoré okresný súd vyvodil z vykonaného dokazovania, nemal pochybnosti ani krajský súd, preto v podrobnostiach poukazuje na správne dôvody uvedené v napadnutom rozsudku.

Obžalovaný od počiatku trestného stíhania popiera spáchanie žalovaného skutku. Usvedčuje ho svedkyňa Mgr. K. S. - matka maloletých detí. V prípravnom konaní boli ku skutku vypočuté za prítomnosti Mgr. H. B. aj maloleté deti A. a H. S. V prípravnom konaní bol vo veci vypracovaný znalecký posudok znalkyňou z odboru psychológie detí, ktorá pri vypracovaní záverov znaleckého posudku vychádzala zo sprostredkovaných podkladov od Mgr. B., Dr. S. a Dr. F.

Krajský súd, rovnako ako okresný súd po zhodnotení celej dôkaznej situácie zastáva názor, že dôkazy zabezpečené v prípravnom konaní, najmä psychologické vyšetrenie maloletých detí, nebolo vykonané v súlade so zákonom. Tento záver si osvojuje zo záverov znaleckého posudku, ktorý vypracovala nezaujato a vo veci nezainteresovaná znalkyňa PhDr. E. F. Tá jednoznačne ustálila, že Mgr. H. B. počas psychologického vyšetrenia, kládla maloletým poškodeným sugestívne otázky a edukovala maloleté deti a na vykonanie psychologického vyšetrenia detí, nemala ani potrebnú špecializáciu. Na základe predložených videozáznamov podľa znalkyne, nemožno vyvodiť záver, že maloleté deti boli obžalovaným sexuálne zneužívané. Znalkyňa PhDr. E. F. neodporučila opätovne psychologické vyšetrenie maloletých detí, vzhľadom na to, že na odstup času od spáchania údajného skutku, došlo k prirodzenému úbytku pamäťového materiálu, maloleté deti by neboli schopné podať o udalostiach autentický popis, nakoľko sa podrobili cielenej psychoterapii.

Krajský súd nezistil dôvody, pre ktoré by nebolo možné uvedený posudok akceptovať.

Podľa záverov znalcov z odboru psychiatrie - sexuológie, obžalovaný netrpel sexuálnou úchylkou. Fakopletyzmologroafické vyšetrenie potvrdilo heterosexuálnu orientáciu na zrelé ženské objekty a nepreukázalo žiadne preferencie pedofilných foriem sexuálneho správania v celej šírke...

Najpodstatnejší dôkaz v tomto konaní, prvotné psychologické vyšetrenie maloletých detí S. psychologičkou. Mgr. H. B., bol zaobstaraný v rozpore so zákonom a prenáša svoju nezákonnosť a procesnú nepoužiteľnosť aj na ďalší dôkaz, ktorý vychádza z obsahu nezákonne získaného dôkazu (posudok Mgr. O. T.). Preto musel súd prvého stupňa vychádzať „v pochybnostiach v prospech obžalovaného“, pretože na podklade výsledkov vykonaného dokazovania, nebolo možné nemožno urobiť spoľahlivý jednoznačný a nepochybný záver, že žalovaný skutok sa stal.

Za tohto stavu krajský súd, nemohol postupovať inak než odvolanie okresného prokurátora ako nedôvodné postupom podľa § 319 Tr. por. zamietnuť.

Pokiaľ ide o odvolanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny B., ktorý bol ustanovený za opatrovníka maloletých poškodených detí a ktorý ako poškodená strana v konaní bol oprávnený podať odvolanie, krajský súd poznamenáva, že ako poškodená strana, mohol odvolaním rozsudok napadnúť len v prípade rozhodnutia týkajúceho sa náhrady spôsobenej škody (§ 307 písm. c/ Tr. por.). V danom prípade, opatrovník poškodených napáda skutkové okolnosti a domáha sa iného rozhodnutia vo veci (uznania obžalovaného za vinného). Keďže, odvolanie v tomto prípade smerovalo proti výroku, ktoré opatrovník poškodených odvolaním nemôže napadnúť, odvolací súd musel toto odvolanie zamietnuť podľa § 316 Tr. por. ako odvolanie, podané osobou, ktorá je na podanie odvolania neoprávnená...».

Ústavný súd konštatuje, že uvedený záver krajského súdu (i okresného súdu) ani skutkové zistenia, na ktorých je založený, nemožno v tomto prípade kvalifikovať ako zjavne nepodložené a arbitrárne, hoci sťažovateľky majú na vec iný názor.

Vychádzajúc zo sťažnosti si ústavný súd preto neosvojil argumentáciu sťažovateľiek o porušení označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu a po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľky uviedli v predmetnej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký výklad a aplikáciu ustanovení Trestného poriadku, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s uvedenými článkami ústavy a dohovoru.

Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že mu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (výsluch svedkov, znalecké dokazovanie a iné). Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s uvedenými úlohami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a zásadu bezprostrednosti trestného konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy.

Ústavný súd preto nemá žiadny dôvod zasahovať do záverov krajského súdu a okresného súdu, pričom konštatuje, že právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie neznamena právo na úspech účastníka v súdnom konaní. V trestnom konaní to znamená, že odlišné vyhodnotenie dôkazov týkajúcich sa ustálenia otázky viny obžalovaného zo strany všeobecného súdu oproti ich opísaniu poškodenými (opierajúceho sa o znalecké posudky) nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie (mutatis mutandis II. ÚS 37/01).

Z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené, hoci nie podľa predstáv sťažovateľiek. Ústavný súd je toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ani ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 112/05), preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovateľky tiež namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 19 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu. K porušeniu týchto základných a iných práv malo podľa nich dôjsť aj tým, že *„Vykonaním jediného dôkazu, ktorý výlučne hodnotil doterajšie dokazovanie, došlo k spochybneniu vyšetrenia detí, posudku o ich vierohodnosti výpovede a aj ich výsluchu a to na základe špekulácie znalkyne o možných vplyvoch na deti, pričom na podklade týchto špekulácií (údajnej psychoterapii) znalkyňa a zhodne s ňou aj súd došiel k záveru, že v súčasnosti už nie je možné zistiť, čo sa vlastne stalo a vyšetrenie detí už nie je možné realizovať. Týmto rozhodnutím tak došlo*

nielen k oslobodeniu obžalovaného, ale úplnému zmareniu vyšetrenia skutkov sexuálneho zneužívania, ku ktorým malo dôjsť na základe viacerých dôkazov...“.

Ústavný súd nie je súdom, ktorý rozhoduje v týchto veciach. Všeobecný súd nemôže byť primárnym porušovateľom základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 19 dohovoru pozitívny záväzok sa vzťahuje na zmluvný štát tak, že vytvorí právne predpoklady na vytvorenie systému ochrany súkromného a rodinného života.

Túto argumentáciu sťažovateľiek považuje ústavný súd z hľadiska svojich zistení za subjektívnu a účelovú, a preto v súhrne všetkých okolností trestného konania nemôže zakladať ani dôvod na vyslovenie porušenia označených základných práv sťažovateľiek podľa ústavy, práv podľa dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa.

Ústavný súd v závere v tejto veci konštatuje, že medzi napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu na jednej strane a namietaným porušením označených práv, ktorými sa prioritne chráni základné právo na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a právo na ochranu proti neoprávnenému zasahovaniu do súkromného a rodinného života a ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a na ochranu pred zneužívaním a zanedbávaním podľa čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa na druhej strane, nie je žiadna taká relevantná súvislosť, ktorá by odôvodnila záver o tom, že okresný súd alebo krajský súd zasiahli do „*súkromného a rodinného života*“ sťažovateľiek, resp. že by boli za takéto zásahy inak priamo zodpovedné. V tomto smere nebolo preto možné sťažnosti sťažovateľiek vyhovieť. Obdobne ústavný súd nezistil žiadnu možnosť kvalifikovať napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov ako priame zasahovanie – obmedzenie niektorého z označených práv sťažovateľiek.

Ústavný súd z tohto dôvodu preto ani v tejto časti sťažnosti sťažovateľiek nevyhoviel a odmietol ju už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne m. m. II. ÚS 406/2008).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľiek uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011